

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Відокремлений структурний підрозділ
«Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка»

Циклова комісія гуманітарно-соціальних освітніх компонентів

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Суспільствознавство»

Код дисципліни	ВК
Освітній рівень	фахова передвища освіта
Статус дисципліни	вибіркові компоненти ОПП (за вибором здобувача фахової передвищої освіти)
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А 3 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	«Початкова освіта»
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форми контролю	залік

Інформація про викладача.

Викладач (ПБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Грибенко Олександр Миколайович, кандидат історичних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач суспільно-політичних дисциплін
Контактний телефон	050-538-98-45
E-mail:	gribenkoalexandr1969@ukr.net
Профіль викладача	https://ppk.gnpu.edu.ua/pro-koledzh/metodychna-ta-naukova-robota/czk-gumanitarno-soczialnyh-osvitnih-komponentiv/grybenko-oleksandr-mykolajovyh/
Консультації	Четверг 15.00 – 16.00

1. Анотація курсу

ОК «Соціологія» є вибіркоким освітнім компонентом здобувачів освіти за ОПП «Початкова освіта» рівня фахової передвищої освіти. Освітній процес охоплює лекційні та практичні (семінарські) заняття, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт та підсумковий контроль у формі заліку.

Метою дисципліни «Суспільствознавство» є глибоке засвоєння та розуміння студентами конституційного ладу України, утвердження національної самобутності, висвітлення політичної діяльності станів і соціальних груп в Україні на певних етапах історичного розвитку.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення складного і багатогранного процесу розвитку та формування конституційного ладу, форм правління та політичного режиму на території соборної України.

Завдання курсу:

Пізнавальні. Формування знань про методологічні засади теорій виникнення державності, форми політичного правління та політичного устрою, політичні партії і партійні, політичне представництво і виробниче право.

Практичні. Формування загального уявлення про роботу з джерелом й історичною інформацією, термінологією та науковим апаратом, оволодіння навичками бібліографічного оформлення наукового матеріалу, орієнтування в головних історіографічних та юридичних підходах.

Попередні навчальні компетенції ґрунтуються на засвоєнні шкільного курсу шкільного курсу правознавства, політології, соціології, історії політичної думки України.

Результати навчання (компетентності):

ІК Здатність використовувати теоретичні та фундаментальні знання, уміння і навички для успішного розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у процесі навчання.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства;

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії;

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК8 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові компетентності)

СК1 Здатність застосовувати освітні теорії та методології в педагогічній діяльності;

СК2 Здатність планувати й організовувати освітній процес у демократичному стилі; готовність педагогічно, психологічно й методично грамотно організовувати свою професійну діяльність.

СК3 Здатність спостерігати, описувати, ідентифікувати, класифікувати психофізіологічні особливості здобувачів освіти і враховувати результати під час організації навчально-виробничої діяльності й виховної та корекційної роботи.

СК4 Здатність створювати розвиваюче освітнє середовище, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат навчально-виробничої діяльності та високий рівень культури її організації.

СК13 Здатність до проектування і здійснення освітнього процесу в закладі закладах освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості дитини.

Програмні результати навчання:

РН1 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей шкільного віку; використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН9 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

Вимоги до знань та вмінь.

Студент повинен знати:

- ~ зміст політико-правові системи розвитку суспільства;
  - ~ тенденції розвитку політичного представництва і виборче право;
  - ~ знакові суспільно-політичні події, які вплинули на політичний, суспільний, розвиток української нації та процес державотворення;
- підходи до осмислення й вивчення розвитку сучасного суспільства.

Студент повинен вміти:

~ моделювати події та явища в політичній, економічній, культурній сферах з урахуванням змісту розвитку суспільства;

виокремлювати визначальні події, які вплинули на життя українців та народів, що проживали на території сучасної України від найдавніших часів до сьогодення;

використовувати набуті суспільствознавчі знання при аналізі сучасної політичної, соціальної, економічної, культурної ситуації;

застосовувати вищезначені знання та вміння в процесі навчально-виховної роботи в середній школі, вести науково-дослідницьку роботу;

~ орієнтуватися в оцінках тих чи інших культурологічних концепцій;

~ застосовувати набуті знання в навчальному процесі та у подальшій викладацькій діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки:

Історія, історія української культури, соціологія, політологія, культурологія, літературознавство, мистецтвознавство, історія зарубіжної культури, історія держави та права України тощо.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі:

Викладання « Суспільствознавство» передбачає використання знань та навичок, здобутих студентами при вивченні таких навчальних дисциплін: теорія та право держави, конституційне право, соціологія, політологія

Структура дисципліни.

Назви розділів, тем	Кількість годин			
	усього	лекції	практичні	СРС
Модуль I. Правова держава. Конституційно-правові повноваження вищих органів влади України.				
Змістовий модуль I. Вступ до правознавство. Основні засади конституційного права України. (22 години).				
Тема 1-2. Держава як правовий інститут.	14	4	4	6
Тема 3. Форми правління. Політичний режим..	10	2	2	6
Модуль II. Правова політологія.				
Змістовий модуль II. Форми правління. Політичний режим. Виборче право. Політичні системи. (36 годин).				
Тема 4. Історія політичної та правової думки України	8	2	2	4
Тема 5. Політична система сучасного суспільства та її структура	8	2	2	4
Тема 6. Політичний процес та його структура. Політичне лідерство та політична еліта.	8	2	2	4
Тема 7-8. Етнонаціональні відносини як об'єкт політики. Проблеми регіональної політики в Україні.	8	2	4	2
Тема 9. Теорії зародження нації. Українська політична нація XIX – XXI ст.	4		2	2
Модуль III. Спеціальні соціологічні теорії.				
Змістовий модуль III. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії (52 години).				
Тема 10. Соціологія як наука про суспільство, її предмет структура функції.	8	2	2	2
Тема 11-12. Основні етапи розвитку соціологічної думки.	10	2	4	4
Тема 13. Соціологія культури, освіти та релігії.	6	2	2	2
Тема 14. Соціологія сім'ї та молоді.	8	2	4	2
Разом за семестр	90	24	24	42
Усього годин	90	24	24	42

3. Система оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Соціологія» ґрунтується на компетентнісному підході.

Навчальні досягнення майбутніх вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що базується на принципі коопераційної звітності, обов'язковості поточного (захист практичних робіт) та модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Форми оцінювання ОК: усна (захист практичних робіт у формі бесіди, доповідь з тем винесених на самостійне опрацювання, тощо); письмова (звіт з виконання самостійної роботи, реферат); тестова (за закритими тестами); самоконтроль (самооцінка, тощо).

Оцінювання кожного виду роботи (наявність конспекту, виконання практичних робіт, написання модульних робіт, виконання самостійної роботи, залік) студента відбувається за 4-бальною шкалою згідно критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за 4-бальною шкалою	Критерії оцінювання
5	Відповідь і завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями з теми заняття, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування; уміє ставити та розв'язувати проблеми.
4	Відповідь і завдання – повні, але з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Студент вільно володіє вивченим матеріалом з теми, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу з теми, але потребує консультації викладача.
3	Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими огріхами. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно.
2	Відповідь і завдання відзначаються наявністю фрагментарності виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент володіє матеріалом з теми на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення

	про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички
--	---

Підсумкова оцінка курсу є сумою балів, одержаних за окремі види навчальної діяльності: поточний контроль (оцінка рівня засвоєння тем для самостійного опрацювання, оцінка за виконання практичних робіт), підсумковий тестовий контроль за змістовними модулями, складання заліку.

Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 100 балів

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Аудиторна робота			СРС	Підсумковий контроль
Наявність конспекту	Практичні заняття	Модульний контроль		Залік
1 – 12	1 – 12	1 – 3	1 – 3	1
ВК:0	ВК: 0,45	ВК: 0,25	ВК: 0,2	ВК: 0,1

*ВК (ваговий коефіцієнт) – числовий коефіцієнт (параметр), що відображає рівень значимості виду діяльності здобувача освіти, порівняно з іншими факторами, який впливає на загальну кількість балів і розподіляється окремо за кожний вид роботи (сума всіх вагових коефіцієнтів дорівнює 1).

Відповідність шкал оцінювання (національної та європейської (ECTS))

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка	
A	4,51-5,00	90-9100	5	Відмінно - студент демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями (дає вичерпні, обгрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, виконання практичних завдань та вправи є правильними, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу). Студент своєчасно та у
	5,00	100		
	4,95	99		
	4,90	98		
	4,85	97		
	4,80	96		
	4,75	95		
	4,70	94		
	4,65	93		
	4,60	92		
	4,55	91		
	4,50	90		

зараховано

B	401 – 4,50	82 - 89	4	повно Добре – студент демонструє достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями та навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав всі практичні завдання з незначними недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження
	4,50	89		
	4,43	88		
	4,36	87		
	4,29	86		
	4,22	85		
	4,15	84		
	4,08	83		
	4,01	82		
C	3.50 – 4.00	74 - 81	4	Добре – студент демонструє середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав практичні завдання з недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження
	4.00	81		
	3.92	80		
	3.85	79		
	3.78	78		
	3.71	77		
	3.64	76		
	3.57	75		
	3.50	74		
D	2.86-3.49	64-73	3	Задовільно – студент

	3,49	73		<p>демонструє середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками (дає правильну відповідь не менше ніж на 64% питань, або на всі запитання дає недостатньо обгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».</p>
	3,42	72		
	3,35	71		
	3,28	70		
	3,21	69		
	3,14	68		
	3,07	67		
	3,00	66		
	2,93	65		
	2,86	64		
Е	2,51-2,85	60-63	3	<p>Задовільно – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього (дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на більшість запитань дає недостатньо обгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім</p>
	2,85	63		
	2,73	62		
	2,62	61		
	2,51	60		

					змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
FX	2.00-2.50	35-59	2	незараховано	Незадовільно – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни (дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.
F	0.00-1.99	1 - 34	2		Незадовільно – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок (дає правильні відповідь менше ніж на 35% питань, або на більшу кількість запитань дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.

4. Політика курсу

Базується на тому, що усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту Глухівського НПУ ім. О. Довженка, Положення про Відокремлений структурний підрозділ «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» та Правил внутрішнього розпорядку Коледжу, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності відповідно до «ПОЛОЖЕННЯ про забезпечення академічної доброчесності у Відокремленому структурному підрозділі «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»».

5. Інформаційне забезпечення

Рекомендована література:

Основна:

1. Валович В. І. Соціологія. Підручник затверджений МОН України. Київ: Політра, 2021. 320 с.;
2. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія: підручник. Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. 180с.
3. Запорожець Т.В. Феномен утопії в соціальній думці. Київ: ПЦ «Фоліант», 2020. 144 с.;
4. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород: РІК-У, 2023. 536 с.
5. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри /Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер, М. І. Козюбра, А. А. Мелешевич. Київ: Ваіте, 2021. 528 с.;
6. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс. Підручник. 2-е вид. Київ: Каравела, 2021. 408 с.
7. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Політологія : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 228 с.
8. Політологія: навчальний посібник /Н.М. Демиденко. Суми. Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Електронне видання, 2022. 318 с.
9. Політологія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / уклад. О. В. Довгаль, І. М. Лесік. Миколаїв : МНАУ, 2022. 163 с.;
10. Цурканова І. О. Політологія: Конспект лекцій з дисципліни «Філософія та політологія» для студентів усіх спеціальностей: навчальний посібник Дніпро: УДУНТ, 2022. 102 с.

Додаткова література

11. Баранівський В. Ф. Політологія: Підручник / В. Ф. Баранівський. Київ: Національна академія управління ,2016. 236 с.;
12. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми; [І. Вдовичин, І. Вільчинська, Є. Перегуда та ін.]. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 632 с
13. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.;
14. Політологія: Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей (доповнено) Ред. Струкевич О. К., Конотопенко О. П., Лапшин С. А. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016 р. 403 с.;
15. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.

16. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. 5-те вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2009. 468 с.
17. Соціологія освіти. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /за ред. О.Л. Скідіна, І.М. Гавриленка, Ю.І. Яковенка. - 2-ге вид., доп. і перероб. Книга 2. Запоріжжя: КПУ, 2019. 288 с. <https://library.kre.dp.ua/>
18. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: Підручник / П. П. Шляхтун. К.: Центр учбової літератури, 2010. 472 с.

РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТУ:

1. Соціологія для тебе. Інтернет-проект студентів відділення соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
<http://www.soc4u.org.ua/editors/index.html>
2. <http://www.sau.kiev.ua/> - Соціологічна асоціація України.
3. www.i-soc.com.ua/ - Інститут соціології НАН України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> - сайт бібліотеки ім. В. Вернадського.
5. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека КНУ ім. Т. Шевченка.
6. <http://history.org.ua/uk> - сайт Інституту історії НАН України.
7. <https://uinp.gov.ua/> - сайт Українського інституту національної пам'яті..